

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ -
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

2. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคมีความห่วงใยสุขภาพให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัยได้คุณภาพและมาตรฐาน ในขณะเดียวกันการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศได้นำมาตรการด้านสุขอนามัยพืช (SPS) และความปลอดภัยด้านอาหารมาเป็นเงื่อนไขทางการค้ามากขึ้น อีกทั้งขณะนี้มีการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรอย่างมีเสรีมากขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างไทยกับประเทศอาเซียนด้วยกันและกับประเทศอื่นๆ โดยประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่ากับมาตรฐานสากล เพื่อให้ผลผลิตสินค้าเกษตรเป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับ ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐาน GAP ระดับฟาร์มมากขึ้น

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาให้กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นทางมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP เพิ่มขึ้น ด้วยการขับเคลื่อนส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตพืชในแปลงใหญ่และพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร ให้มีการพัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดห่วงโซ่อุปทาน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการผลิตตามระบบมาตรฐาน GAP
- 3.2 เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 เกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหาร จำนวน 145 ราย ในพื้นที่ 4 อำเภอ (อำเภอแม่พริก อำเภอเถิน อำเภอแม่เม้า และอำเภอเสริมงาม) ที่ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ หรือพื้นที่ทั่วไปที่มีศักยภาพทางการผลิตและการตลาด

4.2 คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่

- 1) เกษตรกรที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรม เรื่อง GAP
- 2) เกษตรกรรายเดิมที่ยังไม่ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้น
- 3) เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรที่อยู่ในขอบข่ายการตรวจรับรองของกรมวิชาการเกษตร (เน้นผลิตพืชที่ต้องการส่งออกไปยังประเทศจีน ได้แก่ ทุเรียน ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด มะม่วง ขนุน มะพร้าว กล้วย สับปะรด มะขาม เงาะ น้อยหน่า และส้มโอ เป็นต้น)
- 4) พื้นที่ในการผลิต ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มีเอกสารสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย หรือมีเอกสาร/หนังสือรับรอง)

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 กระบวนการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP จำนวน 145 ราย

5.1.1 กิจกรรมอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน จำนวน 145 ราย

เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP พืช ได้

โดย สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโครงการ แล้วดำเนินการจัดอบรมพัฒนาเกษตรกรเป้าหมายซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ (Onsite) หรือแบบ New Normal เช่น การจัดอบรมแบบออนไลน์ ผ่าน ZOOM Google Meet หรือโปรแกรมอื่นๆ หรือ แบ่งกลุ่มเป้าหมายให้น้อยลง เป็นกลุ่มย่อยกระจายการถ่ายทอดความรู้ไปยังศพก.และศูนย์ปฏิบัติการ ดำเนินการในลักษณะสถานเรียนรู้หรือนิทรรศการถาวร พร้อมจัดศึกษาดูงานในแปลงตัวอย่างหรือสถานประกอบการที่มีศักยภาพด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรหรือใช้วิธีการถ่ายทอดสดเพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้/ดูงาน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ให้กับเกษตรกรเป้าหมายโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รายละเอียดหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP” จำนวน 2 วัน โดยจำนวนเกษตรกรเป้าหมายตามภาคผนวก ตารางที่ 1 และ 4 ตามลำดับ

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้ว ให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที เพื่อให้ทันกับระบบการเร่งรัดการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานหลักของโครงการต่อไป และทำการวิเคราะห์จัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

5.1.2 กิจกรรมติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 145 ราย/แปลง

ให้เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร จัดทำแผนออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรและดำเนินการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และจัดทำเอกสารสนับสนุนตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

โดยสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project

กรมส่งเสริมการเกษตรโดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโครงการ แล้วจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องทำการนัดหมายเกษตรกรเป้าหมายครบทุกรายเพื่อออกให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นหรือใช้โทรศัพท์ โอนไลน์ เพื่อติดต่อสอบถามและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นตามความเหมาะสม ซึ่งเกษตรกรเป็นเป้าหมายเดียวกับกิจกรรมการอบรมและศึกษาดูงานจากกิจกรรมข้างบน ของโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2564			ปี 2565							
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65
- สนับสนุนการจัดการและพัฒนาผลิตผลสินค้าเกษตร GAP ในขั้นต้น							↔				

7. ระยะเวลา

1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (Output)

- เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 145 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP

8.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

- เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ 70 สามารถนำความรู้การผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP ไปปฏิบัติ
ในแปลง

8.3 ตัวชี้วัด

- **เชิงปริมาณ** เกษตรกรเป้าหมาย 145 ราย ได้รับการอบรมให้ความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP
- **เชิงคุณภาพ** เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ 70 ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้นพร้อมที่จะยื่นขอการรับรองตามระบบมาตรฐาน GAP

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรผู้ผลิตมีการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP ได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรผู้ผลิตมีการจัดการระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัยต่อทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นที่ต้องการของตลาด

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักเกษตรจังหวัดลำปาง

1. นางสาวจิตติมา กาบเย็น

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 0 813868677

2. นางขวัญเรือน เตชะสาย

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 0 848306899

ภาคผนวก

1. ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP

1.1 กิจกรรมอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน จำนวน 145 ราย

ตารางที่ 1 ร่างหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP”

เรื่อง	ระยะเวลา/รายละเอียดเพิ่มเติม	วิทยากร/รูปแบบนำเสนอ
1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ	1 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
2. แนวทางและแผนการปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการของเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร	1 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
3. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP)	2 ชั่วโมง	- วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
4. หลักเกณฑ์และแนวทางการ	2 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย

ตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นและ การตรวจรับรองของหน่วย ตรวจสอบตามระบบมาตรฐาน GAP	(ชนิดสินค้าเกษตร ตามเป้าหมาย ของแต่ละพื้นที่)	- วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่
5. ศึกษาดูงานด้านการผลิต การตลาดสินค้าเกษตร GAP การจัดการพันธุ์และศัตรูพืช	4 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่
6. ผลที่ได้จากการจัดอบรมและแนว ทางการพัฒนาหลักสูตรครั้งต่อไป	2 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย นำเสนอผลโดย - ตัวแทนเกษตรกร - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร อำเภอในพื้นที่

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

1.2 กิจกรรมติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 145 ราย/แปลง
ตารางที่ 2 ร่าง “แนวทางการออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น”

เรื่อง/ขั้นตอน	รายละเอียดเพิ่มเติม	ช่วงดำเนินการ
1. จัดทำประเด็นการให้คำปรึกษา	ตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP	เดือนพฤศจิกายน 2564
2. จัดทำแผนออกให้คำปรึกษา เกษตรกรเป้าหมาย	ตามชนิดสินค้าพืช ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย ของแต่ละพื้นที่	เดือนพฤศจิกายน 2564
3. ออกให้คำปรึกษาแนะนำ เกษตรกรตามแผน		เดือนธันวาคม 2564 – มิถุนายน 2565
4. ติดตามและตรวจประเมิน แปลงเบื้องต้น	เน้นหนักในประเด็นที่เกษตรกร มีปัญหา/ดำเนินการไม่สอดคล้องกับ เกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP	เดือนธันวาคม 2564 – มิถุนายน 2565
5. สรุปผลและส่งใบสมัคร เกษตรกรให้หน่วยตรวจสอบ รับรอง		เดือนมกราคม – มิถุนายน 2565
6. บันทึกข้อมูลในระบบ DOAE GAP Online		เดือนมกราคม – กรกฎาคม 2565

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

1.3 กิจกรรมสนับสนุนการจัดการและพัฒนาผลผลิตสินค้าเกษตร GAP ในขั้นต้น จำนวน 145 ราย
ตารางที่ 3 ร่าง “แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนผลิตผลสินค้าเกษตร GAP”

เรื่อง/ขั้นตอน	รายละเอียดเพิ่มเติม
1. ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม/	เน้นเกษตรกรเป้าหมายที่มีการรวมกลุ่ม

โครงการ และคัดเลือกเกษตรกร	
2. ประชุมรับฟังความเห็นและความต้องการและแนวทางการพัฒนาของเกษตรกรเป้าหมาย	เน้นกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรให้เป็นเครือข่าย
3. จัดทำแผนและดำเนินการให้การสนับสนุนตามความต้องการของเกษตรกรเป้าหมาย	การสนับสนุนให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรและ/หรือของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย เช่น องค์ความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ด้านการพัฒนาผลผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกร เป็นต้น
4. ประเมินและสรุปผลเป็นแนวทางการพัฒนาครั้งต่อไป	

หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายสามารถถัวจ่ายภายในกลุ่มและสามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

ตารางที่ 4 เป้าหมายโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP ปี 2565

สสก.	ลำดับ	จังหวัด	เป้าหมายโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ตามมาตรฐาน GAP ปี 2565			
			ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้า เกษตรสู่มาตรฐาน GAP			เจ้าหน้าที่ ที่ปรึกษา มาตรฐาน GAP (คน)
			แปลงใหญ่ (ราย)	แปลงทั่วไป (ราย)	รวม (ราย)	
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	1	กำแพงเพชร		105	105	3
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	2	เชียงราย	266		266	5
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	3	เชียงใหม่	282	1,217	1,499	20
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	4	ตาก		120	120	3
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	5	นครสวรรค์		51	51	2
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	6	น่าน	72	141	213	5
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	7	พะเยา	120	215	335	9
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	8	พิจิตร	92	33	125	3
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	9	พิษณุโลก	70	148	218	5
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	10	เพชรบูรณ์	67	237	304	10
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	11	แพร่	568	131	699	14
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	12	แม่ฮ่องสอน	223		223	5
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	13	ลำปาง	99	46	145	4
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	14	ลำพูน	65	95	160	4
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	15	สุโขทัย		16	16	1
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	16	อุตรดิตถ์	52	108	160	4
สสก.ที่ 6 เชียงใหม่	17	อุทัยธานี	5	83	88	3
รวม สสก.ที่ 6 เชียงใหม่			1,981	2,746	4,727	100
รวม สสก. 1 - 6			6,081	8,919	15,000	400